C/2025/3711

2025.9.17.

P9_TA(2024)0381

Kísérletek a külföldi ügynökökről szóló törvény Grúziában történő újbóli bevezetésére és annak a civil társadalomra vonatkozó korlátozásai

Az Európai Parlament 2024. április 25-i állásfoglalása a külföldi ügynökökről szóló törvény elfogadására irányuló újabb kísérletről Grúziában és a civil társadalmat érintő korlátozásokról (2024/2703(RSP))

(C/2025/3711)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Grúziáról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel a főképviselő és a szomszédságpolitikai és bővítésügyi biztos 2024. április 17-i nyilatkozatára a „külföldi befolyás átláthatóságáról” szóló törvény elfogadásáról,

— tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat 2024. április 4-i nyilatkozatára a „külföldi befolyás átláthatóságáról” szóló törvénytervezetről,

— tekintettel az Európai Tanács 2023. december 14-i és 15-i következtetéseire,

— tekintettel a „2023. évi közlemény az EU bővítési politikájáról” című, 2023. november 8-i bizottsági közleményre (COM(2023)0690),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamaik, másrészről Grúzia közötti társulási megállapodásra ([1]),

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára,

— tekintettel az emberi jogok európai egyezményére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság elnökének, a Dél-Kaukázussal fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttség elnökének és az Európai Parlament Grúziával foglalkozó állandó előadójának a „külföldi befolyás átláthatóságáról” szóló törvénytervezet Grúziában történő benyújtásáról szóló, 2024. április 18-i közös nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

A. mivel a véleményalkotás, a véleménynyilvánítás, az egyesülés és a békés gyülekezés szabadságának gyakorlása a grúz alkotmányban rögzített alapvető jogok;

B. mivel Grúzia az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata és az emberi jogok európai egyezménye aláírásával, valamint az Európa Tanács és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet tagjaként elkötelezte magát a demokrácia alapelvei, a jogállamiság, az alapvető szabadságok és az emberi jogok tiszteletben tartása mellett;

C. mivel az Európai Unió elvárja, hogy Grúzia, amely uniós tagjelölt ország, teljes mértékben tartsa be a társulási megállapodást és az általa tett egyéb nemzetközi kötelezettségvállalásokat, valamint hogy teljesítse a Bizottság 2023. november 8-i ajánlásában meghatározott feltételeket és tegye meg az abban meghatározott lépéseket; mivel az Európai Tanács úgy határozott, hogy kizárólag azzal a feltétellel adja meg a tagjelölti státuszt Grúziának, hogy meg fogja tenni ezeket a lépéseket; mivel ez az ajánlás felszólította Grúziát annak biztosítására, hogy a civil társadalom szabadon működhessen (9. lépés), és arra, hogy küzdjön az EU-val és értékeivel szembeni dezinformáció ellen (1. lépés), és mivel a törvénytervezet sérti e két célkitűzést;

D. mivel 2024. április 17-én a grúz parlament első olvasatban 83 szavazattal, ellenszavazat nélkül elfogadta a külföldi befolyásról szóló törvényt, annak ellenére, hogy grúz állampolgárok tömegesen tiltakoztak ellene, a grúz elnök „az ország európai pályáját szabotáló” törvénytervezetként bírálta azt, bel- és külföldön egyaránt elítélték, és Grúzia európai partnerei többször is felszólítottak a törvénytervezet visszavonására; mivel a törvény előírná, hogy azok a szervezetek, amelyek finanszírozásuk több mint 20 %-át külföldről kapják, két hónapon belül „külföldi hatalom érdekeit képviselő szervezetként” regisztráltassák magukat, és ekként jelöljék meg magukat; mivel a szervezeteket további ellenőrzésnek, jelentéstételi követelményeknek és esetlegesen szankcióknak vetnék alá, beleértve a legfeljebb 25 000 GEL-ig terjedő közigazgatási bírságokat is; mivel a törvény súlyosan korlátozná a média és a civil társadalmi szervezetek szabad működését;

([1]) HL L 261., 2014.8.30., 4. o.

E. mivel a külföldi finanszírozásban részesülő nem kormányzati szervezetek átláthatóságának biztosítására irányuló jogszerű cél semmiképpen sem indokolhatja a tevékenységüket korlátozó intézkedéseket, különösen a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok területén;

F. mivel ezt a törvénytervezetet Grúziában a civil társadalom és a független média, valamint a demokrácia nemzetközi adományozók általi támogatása elleni erősödő támadások idején terjesztik elő a civil tér szűkítésére és a közszférában a kritikus hangok elhallgattatására irányuló erőfeszítések keretében, többek között a külföldi finanszírozáshoz való hozzáférés korlátozásával; mivel ez a törvénytervezet csak a legutóbbi a grúz kormány választások előtti jogalkotási és egyéb kezdeményezései közül, amelyek magukban foglalják az „LMBT-propaganda" elleni küzdelemre irányuló alkotmánymódosítások bejelentését, valamint a parlamentben nemi kvótákat előíró politika megszüntetését is, ami veszélyezteti a demokratikus reformokat, és hozzájárul az EU-val, annak értékeivel és politikáival kapcsolatos dezinformáció terjesztéséhez; mivel az Európai Parlament korábbi állásfoglalásaiban már felszólított arra, hogy hozzanak intézkedéseket az oligarchikus érdekek grúz politikában és gazdaságban játszott pusztító szerepének csökkentésére, beleértve az újságírók és politikai ellenfelek, például Mihail Szaakasvili volt elnök politikai indíttatású üldözését, akinek a Parlament kérte humanitárius okokból történő szabadon engedését külföldi orvosi kezelés igénybevétele céljából;

1. határozottan elítéli a „külföldi befolyás átláthatóságáról" szóló vitatott törvénytervezet újbóli benyújtását, amely gyengítené a civil társadalmat és a független médiát, és ezáltal veszélybe sodorná szabad működésüket, és amely ellen ezért a grúz közvélemény, civil társadalmi szervezetek, a független média, prominens közéleti személyiségek, valamint az ország európai és nemzetközi partnerei határozottan tiltakoztak;

2. hangsúlyozza, hogy a törvénytervezet összeegyeztethetetlen az uniós értékekkel és demokratikus elvekkel, ellentétes Grúzia uniós tagságra irányuló törekvéseivel, rontja Grúzia nemzetközi hírnevét és veszélyezteti az ország euroatlanti integrációját;

3. hangsúlyozza, hogy az uniós csatlakozási tárgyalásokat mindaddig nem szabad megkezdeni, amíg ez a törvény Grúzia jogrendjének részét képezi;

4. sürgeti ezért a grúz parlamentet, hogy függessze fel a törvény elfogadásához vezető parlamenti eljárásokat, és sürgeti a grúz kormányt, hogy tartsa tiszteletben a 2023 márciusában tett kötelezettségvállalását, amikor is bejelentette, hogy feltétel nélkül visszavonja a civil társadalomra és a független médiára vonatkozó korlátozásokat előíró törvénytervezetét, és nem javasol újra ilyen törvényt; felszólítja Grúzia kormányát, hogy tartózkodjon minden olyan további jogalkotási javaslat benyújtásától, amely ellentétes a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és az alapvető szabadságok elveivel, és ezáltal az uniós tagság koppenhágai kritériumaival;

5. kiemeli, hogy a törvénytervezet szembe megy a grúz nép nagy többségének azon törekvésével, hogy demokratikus társadalomban éljen, folytassa a demokratikus és jogállamisági reformokat, szoros együttműködést folytasson az euroatlanti partnerekkel, és elkötelezze magát az uniós tagság felé vezető út mellett;

6. hangsúlyozza, hogy a véleménynyilvánítás és a gyülekezés szabadságához, valamint a békés tiltakozáshoz való jog alapvető szabadságok, amelyeket minden körülmények között tiszteletben kell tartani, különösen az EU-hoz csatlakozni kívánó országokban;

7. sürgeti a grúz kormányt, hogy tartsa tiszteletben a grúz állampolgárok alkotmányos jogait, és aggodalmát fejezi ki az arról szóló jelentések miatt, hogy a rohamrendőrség aránytalan erőszakot alkalmaz a vitatott törvénytervezet ellen tüntető tüntetők oszlatására; felhívja a grúz hatóságokat, hogy vizsgálják ki az erőszak jogellenes és aránytalan alkalmazását és vonják felelősségre az azért felelős személyeket;

8. hangsúlyozza, hogy a civil társadalom és a független média által gyakorolt nyilvános ellenőrző szerep elengedhetetlen a demokratikus társadalom számára, és döntő fontosságú az uniós csatlakozással kapcsolatos reformok előmozdítása szempontjából, ezért felhívja a grúz hatóságokat, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt egy olyan kedvező környezet biztosítása érdekében, amelyben a civil társadalom és a független média virágozhat;

9. elítéli, hogy a grúz kormány a rendkívül vitatott, hasonló orosz jogszabályokból, például a külföldi ügynökökről szóló orosz törvényből merít inspirációt, amely szándékosan megbélyegzi és diszkriminálja a civil társadalmi szervezeteket és aktivistákat, és amelyet arra is felhasználtak, hogy elfojtsák az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújával szembeni ellenzéket, és elhallgattassák az országban még meglévő kritikus hangokat;

10. emlékeztet, hogy a 2023. december 14-i és 15-i Európai Tanács azzal a feltétellel adott tagjelölti státuszt Grúziának, hogy meg fogja tenni a Bizottság 2023. november 8-i ajánlásában meghatározott lépéseket; hangsúlyozza, hogy ez az ajánlás felszólította Grúziát annak biztosítására, hogy a civil társadalom szabadon működhessen, és hogy küzdjön az EU-val és értékeivel szembeni dezinformáció ellen, és hogy a törvénytervezet sérti e két célkitűzést;

11. emlékezteti a grúz kormányt kötelezettségvállalásaira, valamint azokra az értékekre és elvekre, amelyek mellett elkötelezte magát, amikor benyújtotta az uniós tagság iránti kérelmét, és felhívja a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, a szomszédságpolitikáért és a bővítésért felelős biztost és a Bizottság elnökét, hogy cselekedjenek hasonlóképpen;

12. felkéri a Bizottságot, hogy nyújtson be időközi értékelést Grúzia előrehaladásáról a 2023. november 8-i bizottsági ajánlásban megjelölt kilenc lépés végrehajtása terén;

13. felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul értékelje Grúzia „külföldi ügynökökről" szóló tervezett törvényének a vízumliberalizációs kritériumok Grúzia általi folyamatos teljesítésére gyakorolt hatását, különös tekintettel az alapvető jogokra vonatkozó kritériumra, amely az uniós vízumliberalizációs politika kulcsfontosságú eleme;

14. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy értékeljék e törvénytervezet hatását az EU grúziai adományozói szerepére, és hozzák egyértelműen a grúz kormány és parlament tudomására, hogy milyen hatások és következmények várhatók általában az uniós finanszírozás vonatkozásában;

15. sürgeti a grúz kormányt, hogy térjen vissza az európai útra, tartsa fenn a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartása, megerősítése és előmozdítása iránti elkötelezettségét, és ténylegesen, teljes körűen hajtsa végre a tagjelölt státusz és az uniós tagság feltételeinek teljesítéséhez szükséges lépéseket, a grúz civil társadalom és politikai ellenzék bevonásával és az együttműködés szellemében;

16. sajnálatát fejezi ki amiatt, Grúzia egyetlen oligarchája, Bidzina Ivanisvili – aki 2023. december 30-án visszatért az aktív politikához, és a Grúz Álom Párt „tiszteletbeli elnöke" lett – személyes szerepet játszik a jelenlegi politikai válságban, és egy újabb kísérletben arra, hogy aláássák az ország nyugati irányultságát az Oroszország felé való fordulás érdekében; ismételten felszólítja a Tanácsot és az EU demokratikus partnereit, hogy fontolják meg személyes szankciók kiszabását Ivanisvilivel szemben, mivel szerepet játszik a grúziai politikai folyamat romlásában és a grúz nép érdekei ellen dolgozik;

17. megismétli, hogy szilárdan támogatja a grúz nép jogos európai törekvéseit és azon kívánságát, hogy egy olyan, korrupciótól mentes, virágzó országban éljenek, amely teljes mértékben tiszteletben tartja az alapvető szabadságokat, védi az emberi jogokat, valamint garantálja a társadalmat nyitottságát és a média függetlenségét; hangsúlyozza, hogy a Grúzia uniós tagjelölt státuszának megadásáról szóló határozatot az indokolta, hogy elismerjék a grúz civil társadalom által elért eredményeket és demokratikus erőfeszítéseket, valamint az uniós csatlakozás elsöprő támogatását a polgárok körében;

18. sürgeti a Grúz Álom Párt parlamenti többségét, hogy vonja vissza az LMBTIQ-személyek jogait korlátozó alkotmányos jogszabályát, amely nemcsak az LMBTIQ-közösség, hanem a szólásszabadság és a szabad civil társadalom elleni támadást is jelent;

19. megismétli a grúz hatóságokhoz intézett felhívását, hogy humanitárius okokból bocsássák szabadon Mihail Szaakasvili volt elnököt annak érdekében, hogy külföldön megfelelő orvosi kezelésben részesülhessen; hangsúlyozza, hogy az ő ügye még inkább rámutat az igazságszolgáltatási rendszer valódi reformjának fontosságára;

20. kéri, hogy az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala hozzon létre pártatlan és független, hosszú távú nemzetközi választási megfigyelő missziót a közelgő, 2024. októberi parlamenti választások nyomon követésére;

21. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európa Tanácsnak, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek, valamint Grúzia elnökének, kormányának és parlamentjének.